

Referat

Møte om: Refusjonsordningen for jordmorhjelp
Møteleder: Helga Rudjord
Dato: 14.09.2017
Referent: Helga Rudjord
Saksnr: 15/1278-7

Til stede: Den norske jordmorforening (DNJ):
Kirsten Jørgensen, Anett Michelsen

Helfo:
Jannicke Juell Gevelt, Lisbeth Helene
Svendsen, Anna Lise Kallhovd

Helsedirektoratet:
Steinar Mathisen, Helga Rudjord

Kopi til: Jordmorforbundet NSF:
Hanne Charlotte Schjelderup-Eriksen (forfall
pga sykdom)

Referat fra samarbeidsmøte mellom Den norske jordmorforening, Jordmorforbundet, Helfo og Helsedirektoratet 14. september 2017 kl. 10-12

Følgende agenda var sendt ut på forhånd:

1. Velkommen og presentasjon
2. Kort innledning ved Helsedirektoratet
  - a. Oppfølging etter forrige møte
  - b. Innmeldte problemstillinger (status for takster, blodsuktermåling ved svangerskapsdiabetes, hepatitt B-prøve av alle gravide?)
3. Runde rundt bordet: Hvordan fungerer refusjonsordningen blant jordmødrene?
  - a. Status fra Jordmorforbundet
  - b. Status fra Den norske jordmorforening
  - c. Status fra Helfo

Helsedirektoratet

4. Eventuelt

Helsedirektoratet presiserte innledningsvis at disse samarbeidsmøtene er med Avdeling behandlingsrefusjon i Helsedirektoratet og handler om refusjonsordningen for jordmødre, og det var enighet om at det er hensiktsmessig å fortsette med årlige møter på dette nivået. Det var enighet om å ta et nytt møte i Helsedirektoratet neste høst.

Vedr. pkt. 2:

Helsedirektoratet innledet kort om rammene for stønadsordningen, oppfølging etter forrige møte og status for ulike problemstillinger, se vedlagte presentasjon.

Henvisningsrett for jordmor til avtalespesialist (gynekolog):

Det må skilles mellom rett til å henvise og regler om hvor henvisning må komme fra for at det skal utløses finansiering. Jordmødre har som annet helsepersonell både rett og plikt til å henvise videre dersom dette er nødvendig, jf. helsepersonelloven § 4. Per i dag kan avtalespesialister/gynekologer ikke utløse takst for fullstendig undersøkelse når henvisning kommer fra jordmor. Det samme gjelder ved poliklinisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten.

Helsedirektoratet arbeider med del 1 av et todelt oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) om videreutdanningstilbud på sykepleierområdet. Etter planen skal del 2 av oppdraget inkludere utredning av om utvalgte grupper sykepleiere skal gis utvidede rettigheter til å forskrive legemidler, medisinsk forbruksmateriell og næringsmidler, henvise til andre tjenesteytere etc.

Rekvireringsrett for alle typer prevensjon:

Helsedirektoratet viste til informasjon på direktoratets nettsider og understreket at høgskoler som tilbyr helsesøster- og jordmorutdanning også skal legge til rette for nødvendig opplæring i samliv, seksualitet og prevensjon, se <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/seksuell-helse/rekvireringsrett-for-helsesostre-og-jordmodre>

Jordmorforeningen framhevet at høgskolene tar ansvar for dette, men at utfordringen i første rekke er knyttet til å skaffe seg nødvendig praksis hos fastlege, gynekolog eller i poliklinikk. Sex og samfunn tilbyr noe praksis, Grorud helsestasjon har vært raus med å ta i mot jordmødre, og noen jordmødre drar også til Sverige. Viktig å tenke helhet.

Status for ulike prosesser som er forankret i andre divisjoner i direktoratet:

- Ny nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom og for spedbarnsvernring ble lansert 13.9.2017. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>

- Revisjon av svangerskapsretningslinjen: Skal etter planen på ekstern høring i oktober. Er en samling av faglige anbefalinger fra senere år og inneholder ikke helt nye anbefalinger. Endret vinkling med fokus på levevaner.
- Revisjon av forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjeneste: HOD har akkurat sendt denne på høring med høringsfrist 10.12.17, se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-forskrift-om-kommunens-helsefremmende-og-forebyggende-arbeid-i-helsestasjons--og-skolehelsetjenesten/id2570266/>

Innmeldte problemstillinger fra Jordmorforeningen:

- Jordmorforeningen mener at prøve på hepatitt B bør inngå i screeningen av gravide. Direktoratet opplyste at dette er under vurdering i Helsedirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI).
- Ny faglig retningslinje for svangerskapsdiabetes fører til at flere gravide må måle blodsukker hjemme. Jordmorforeningen mener at jordmødre bør kunne rekvirere blodsuktermåler.

Helsedirektoratet informerte om at det ikke gis stønad til blodsukkerapparat for diabetikere, men forbruksmateriell kan forskrives av lege på blå resept når vilkårene for dette er oppfylt. Ved svangerskapsdiabetes vil vilkåret om langvarig sykdom sjelden være oppfylt. Selve apparatet blir ofte gitt gratis fra leverandør eller kan kjøpes rimelig på apotek. Jordmødre har ikke adgang til å forskrive utstyr til diabetesmåling, selv om vilkårene for øvrig skulle være oppfylt.

Jordmorforeningen uttrykte bekymring for at det kan være en utfordring å få utsatte grupper til å kjøpe nødvendig utstyr for å måle hjemme. Det er en opphopning av diabetes i enkelte innvandrergupper, og disse er ofte vanskelige å få til lege. Manglende oppfølging av diabetes kan føre til fødselskomplikasjoner og få konsekvenser for det ufødte barnet.

Vedr. punkt 3: Runde rundt bordet

Status for takster:

Helsedirektoratet informerte om at takstene ikke ble justert per 1. juli i år, fordi det var et tilnærmet «nulloppgjør» for fysioterapeuter som er den gruppen man justerer i tråd med. Videre informerte direktoratet om at jordmødrene har innrettet seg etter innstramming vedrørende to jordmødre ved hjemmefødsel og at grensesnittet mellom Helfo og regionale helseforetak når det gjelder fødselshjelp, følgetjeneste og vendereis fortsatt er til vurdering i HOD.

Jordmorforeningen uttrykte sterk bekymring for at takstene ikke blir endret i tråd med endringer i innholdet i tjenesten. Det er en økning i ansatte jordmødre i tjenesten, men

takstene følger ikke etter. Jordmødre blir pålagt stadig flere oppgaver uten at det blir bevilget penger til dette. Foreningen anbefaler på det sterkeste at takstsystemet tas opp til vurdering.

Helsedirektoratet viste til prinsippet om at finansieringsansvaret skal følge sørge-for ansvaret, og at det kan være aktuelt å trekke dette inn i diskusjonen. Videre ble det vist til at regjeringen har satt ned Blankholm-utvalget som skal se på prioriteringer innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene, se mandat her:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utvalg-skal-se-pa-prioritering-i-den-kommunale-helse--og-omsorgstjenesten/id2548572/>

Takstene for hjemmefødsel ble diskutert særskilt. Jordmorforeningen var opptatt av konsekvensene av innstramning i praksis vedr. utbetaling av stønad for to jordmødre. Det har bidratt til at stadig færre jordmødre ønsker å jobbe med hjemmefødsel. I Oslo er det nå 1-2 jordmødre som tilbyr hjemmefødsel. De som fortsatt tilbyr hjemmefødsler, savner den tryggheten det gir å være to jordmødre i den kritiske fasen, ikke minst sett i lys av risiko for å bli meldt til Helsetilsynet. I det barnet blir født har jordmor to pasienter å forholde seg til, og det kan oppstå komplikasjoner som er vanskelige å takle alene. Det er nå ingen rekruttering til hjemmefødsler. Jordmorforeningen hadde møte med HOD om dette i november 2016.

Jordmødre opplever utfordringer med å få godtgjørelse fra regionale helseforetak for følgetjeneste i ambulanse. De får ofte høre at følge av jordmor ikke er bestilt.

Status fra Helfo

Helfo informerte om antall helsestasjoner og jordmødre som har oppgjør med Helfo. Helfo presenterte også Altinn-løsningen som alle helsestasjoner og jordmødre må benytte ved inngåelse av ny oppgjørsavtale, eller når inngått avtale skal revideres. Helfo oppgir at det er få henvendelser fra jordmødre til Helfo, og de som henvender seg har i hovedsak spørsmål om oppgjør og avtale. I det siste har det kommet en del spørsmål om kommunesammenslåing og konsekvenser for avtale med Helfo. Helfos presentasjon med statistikk er vedlagt.